

Прије 15 година хрватски предсједник Фрањо Туђман пожелио је да попије кафу у Бањалуци и трајно се задржи у сновиђеној пријестоници НДХ. Иако је његова војска, осокољена евроатланским томахавама и осиромашеним уранијумом, била веома близу – жеља му се није испунила. Иза хрватске војска остале су масовне гробнице (највећа у Мркоњић Граду), попаљени и опљачкани градови, за шта до данас нико није одговарао. Деценију и по касније, његов наслједник Иво Јосиповић попио је кафу у центру главног града Републике Српске, претходно се поклонио српским жртвама (у Сијековцу) и мирно вратио одакле је и дошао (иако је избјегао да се извини због хрватских злочина). Тако је несумњиво отворена нова страница у односима између Бање Луке и Загреба.

Јосиповић је потврдио да Република Српска има политички кредибилитет и уставну утемељеност, Милорад Додик позвао је хрватске избјеглице да се врате на предратне адресе, што можда може да звучи само као међусобна куртоазност, али и да представља први чин сарадње на превазилажењу отворених и прилично сложених питања која су се низала посљедњих 20 година. Између осталог, прве комшије муче избјегличке драме Срба протјераних из РСК с једне и посавских Хрвата с друге стране, судбине несталих и живе ране унесрећених, бројни имовинско-правни спорови, недоцртана граница уз Саву итд. Наравно, том ријеком протећи ће још много воде док не испливају конкретни докази да се Хрватска и Република Српска могу наслањати једна на другу као пријатељске и партнерске стране, али у првој посјети хрватског предсједника Бањалуци у овом тренутку треба видјети и факте који охрабрују.

Додик, који се таде вратио из Кине, гдје је наводно успјешно договорио неколико послова значајних за економски развој Републике Српске, Јосиповићеву посјету може да искористи и за побољшавање њене политичке позиције. Наиме, након половично успјешног сарајевског кафендисања локалних државника, на којем се потврдило да је оптимизам Бориса Тадића како Силајџића може преобразити у мирољубивог и конструктивног преговарача био без покрића, премијер РС, дочекујући предсједника Хрватске, о истом трошку угостио је и бошњачког политичара који важи за умјеренијег саговорника, који се већ помирио са истином да су и његови сународници чинили страшне злочине и који је барем декларативно одустао од приче о рушењу Републике Српске. Сулејман Тихић се заједно са српским и хрватским званичницима поклонио жртвама грађанског рата, а за једну овдашњу телевизију изразио је и спремност да посјећује Београд, не постављајући болесне услове попут онога да у затвору попије кафу са ратним злочинцем Јуришићем. Након свега, Додик се може испрсити пред оним међународним завојевачима који су га етикетирали као главно сметало у регионалој сарадњи, потврђујући не само како Република Српска хоће активно да учествује у новом политичком дискурсу Балкана (изградњи 21. вијека – како рече Валентин Инцко), већ да

то зна и без придржавања за сукњу званичног Београда.

У контексту Јосиповићевог боравка у Бањалуци могу да се траже и нови подстицаји ка приближавању Срба и Хрвата, који се налазе на веома сличним стајалиштима када је у питању отпор изградњи вјештачког босанског идентитета и централизацији БиХ, али и готово непремостиве разлике када је у питању уставна реформа, број ентитета и њихове границе. С друге стране, пред посебним изазовом су и Бошњаци који до октобра треба да изаберу између конфликтног Силајџића (који истрајава на реторици рата током којег је био премијер и министар спољних послова, не прихватајући ни грам кривице и који подрива Дејтонски споразум, у чијем је писању и сам учествовао) и питомијег Тихића (који је био ратни заробљеник и логораш, али који је показао вољу да прашта и сарађује). Од њиховог избора зависи у којем правцу ће ићи судбина БиХ, расулу или изградњи, раздорима или саживоту.

Коме ће присјести бањалучка кафа? Хоће ли фанови Томпсона и Готовине надгласати поруке хрватског предсједника и осујетити исписивање новог поглавља у регионалној политици? Хоће ли сарајевска чаршија оптужити лидера СДА за велеиздају и наставити севдалинку о "етничком чишћењу, агресији, (ч)етнитету"? Хоће ли Милорад Додик успјети да не залута у играма "међунационалног политичког дриблања и протурања лопте кроз ноге противника" (како Силајџић прије неколико дана описа састанке државника)? На крају, хоће ли Борис Тадић пожалити што је његова шољица кафе била сервирана на другом мјесту?